

APLICATIU

GUIA DOCENT

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Museologia
Codi	100055
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	2011-2012 Tercer curs primer i segon semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català/castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Teresa Blanch Bofill
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7b/135
Telèfon (*)	935811682
e-mail	Teresa.blanch@uab.cat
Horari d'atenció	11.30h a 12.30h divendres

2. Equip docent

Nom professor/a	Teresa Blanch Bofill
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7b/135
Telèfon (*)	935811682
e-mail	Teresa.blanch@uab.cat
Horari de tutories	11.30h a 12.30h divendres

(Afegeu tants camps com sigui necessari)
() camps optatius*

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Introducció al discurs teòric sobre la museologia i el nou context social. Aportar informació sobre el nou concepte de patrimoni, els espais de presentació i els projectes de dinamització, els nous models de gestió, el patrimoni com element identificador i de cohesió social, com a factor de desenvolupament econòmic, com a mitjà entre la recerca i la creació artística són, entre d'altres, punts importants que mereixen ser objecte d'una reflexió dins el marc del discurs teòric.

1. *Conèixer el discurs teòric sobre la museologia i les metodologies que s'apliquen avui en dia.*
2. *Donar eines que permetin la reflexió sobre els temes de recerca, conservació i difusió implícits en la museologia des d'una vessant ampla i evolutiva de la planificació entre el patrimoni, el territori i el context social; que aquesta reflexió li permeti trobar solucions als problemes que se li plantegin en el decurs de la seva vida professional.*

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència CE1. (CE: competències específiques ...)

Resultats d'aprenentatge

L'alumne ha d'estar capacitat per:
Utilitzar el mètode crític
Saber reflexionar sobre els nous reptes del mapa museístic actual.
Relacionar els conceptes i les informacions entre les diferents àrees humanes, científiques i socials

CompetènciaCE7.

Resultats d'aprenentatge

L'alumne ha d'estar capacitat per:
Utilitzar els conceptes de la museologia ver la documentació específica.
Conèixer les problemàtiques de la conservació del patrimoni
Conèixer formes i procediments de la museografia i l'arquitectura de l'espai.

Competència CT2. (CT: competències transversals)

Resultats d'aprenentatge

Accedir a la documentació i a la informació pel treball personal
Desenvolupar l'autocrítica i la iniciativa personal
Innovar i aportar idees noves
Desenvolupar criteris metodològics pels treballs de recerca d'aquest àmbit professional.

Competència CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

Introducció

- 1.1.- Un repàs a la història del col·leccionisme, definició i evolució del concepte de museu, definició de museologia i museografia
- 1.2.- Reflexions sobre alguns dels nous reptes que tenen els museus en l'actual context social del segle XXI.

2. Planificació i arquitectura dels museus

- 2.1.- Planificació i arquitectura
- 2.2.- Funcions, tipologies i arquitectura dels museus.
- 2.3.- Projectes: museològic, museogràfic i arquitectònic

3. Gestió i finançament dels museus

- 3.1.- Titularitat
- 3.2.- Models de gestió i finançament.
- 3.3.- Legislació vigent.
- 3.4.- Models i organismes de gestió de les administracions públiques.

4. Organització d'un museu

- 4.1.- Àrees
- 4.2.- Personal
- 4.3.- Programes i pressupostos

5. Recerca i documentació

- 5.1.- Polítiques de recerca i adquisició d'obres
- 5.2.- Nivell de recerca dels museus. Vinculació amb experts, arxius i universitats
- 5.3.- Sistemes de documentació i reglament: registres, inventaris i programes de documentació.
- 5.4.- Models de fitxes de treball

6. Conservació, protecció i restauració dels béns culturals

- 6.1.- Avaluació de la sensibilitat de les col·leccions segons el material.
- 6.2.- Col·leccions en moviment: factors de risc, assegurances, transports, embalatges i paper del *correu*
- 6.3.- Mètodes de control climàtic, luminotècnic, biològics i de pol·lució
- 6.4.- El *monitoring*.
- 6.5.- Funcions de les Sales de Reserves d'un museu.
- 6.6.- Procediments de reglamentació del personal. Sistemes de vigilància i seguretat: incendis, robatoris, inundacions.
- 6.7.- Procediments de préstec i adquisició d'obres. Adequació i accés a les sales de reserva sota els criteris de la conservació

7. Exposicions

- 7.1.- Concepte, disseny i planificació d'exposicions. Elements i procediments a tenir en compte segons sigui una exposició permanent, temporal o itinerant.
- 7.2.- Formes de presentació, tipologia de mobiliari, sistemes d'il·luminació, nivell lingüístic i grafia segons siguin: textos, cartel·les o fulletons, catàlegs i activitats programades en torn de l'exposició
- 7.3.- Models de documents i sistemes de treball

8. Difusió

8.1.- Programes i públics

8.2.- Estudis de públic i avaluació

7.- Metodologia docent i activitats formatives

El centre del procés d'aprenentatge és el treball de l'estudiant i el contacte amb els professionals en actiu, que es produeix amb les sortides a museus.

La missió del professor és ajudar-lo en aquestes tasques:

- 1- Subministrant-li informació
- 2- Dirigint els seus passos de manera que el procés d'aprenentatge es realitzi eficaçment. D'acord amb aquestes idees i amb els objectius de l'assignatura.

El desenvolupament del curs es basa en les següents activitats:

- 1- Classe magistra (amb suport de les noves tecnologies), on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria amb la seva assistència a classe i completant-les amb l'estudi personal dels temes tractats. Les classes magistrals estan concebudes bàsicament com un mètode unidireccional de transmissió del coneixement del professor a l'alumne, la qual cosa no exclou la interacció amb els estudiants ni l'exposició d'arguments propis per part d'aquests.
- 2- Visites a museus, en concret a espais no oberts al públic en general: magatzems, espais de documentació, àrees de gestió,... També contacte directe amb els professionals de les institucions museístiques amb els quals s'estableix un diàleg, prèviament preparat per grups.
- 3- Pràctiques en grup avaluable sobre documentació (fitxes de Museumplus, catàlegs raonats, llibres de registres, ...)
- 4- Recerca de les notícies sobre temes de museus i patrimoni que surten als mitjans de comunicació durant el període lectiu. Lliurament de ressenyes, fetes per part de l'alumne, que són avaluable.
- 5- Participació en seminaris específics i conferències que es fan al departament d'art i de Musicologia.
- 6- Lectures obligatòries sobre les que cal presentar resums raonats que són avaluable.
- 7- Treball de curs en grups de 3 persones. Sobre la museografia i arquitectura de l'espai de dues exposicions permanents, una d'un museu d'art i una altra d'un museu d'història, arqueologia o etnografia. I presentació oral a classe d'aquest. Es valora la capacitat de comunicació en públic.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposicions estudiants	2	
Exposició professor	38	
Seminaris	10	

Supervisades

Documentació i bibliografia	2	
Lectures obligatòries	9	
Treball en grup	8	
Tutories individuals	2	

Autònomes

Cerca d'informació	10	
Estudi personal	39	
Organització materials	15	
Preparació examen i practiques avaluables	18	

8.- Avaluació

- Prova escrita, ressenya de la lectura obligatòria, sortides i entrega d'exercicis que es realitzen al llarg del curs. (70% de la nota final)
- Treball de curs, les característiques del qual es comentaran a classe (30% de la nota final)
- Es valorarà positivament la participació activa a les classes.

Les persones matriculades a la llicenciatura (Art) segueixen els mateixos criteris d'avaluació que les matriculades a grau. Tenen, però, la possibilitat d'una segona prova escrita.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Exercicis pràctics 20%	4	
Prova escrita individual 50%	2	
Treball en grup 30%	0	

9- Bibliografia i enllaços web

- Lord, Barry y Dexter Lord, Gail (2010, 5è edició). Manual de gestión de museos. Barcelona. Editorial Ariel.
- León, Aurora (2010). El museo: teoría, praxis y utopia. Madrid. Ed. Catedra.
- Rico, Juan Carlos (2008). La caja de cristal: un nuevo modelo de museo. Ediciones Trea, S.L. (Gijón).
- Mascarell, F (2007). Barcelona y la modernidad. La ciudad como proyecto de cultura. Gedisa editorial.
- Muñoz Viñas, S (2003). Teoría Contemporánea de la restauración. Madrid: Síntesis
- Pérez Santos, E (2000). Estudio de visitantes en museos –metodología y aplicaciones-. Gijón: Trea, SL
- Alonso Fernández, L (2002). Introducción a la nueva museología. Madrid: Alianza Editorial – Arte y Música-
- Bolaños, M (2002). La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000. Gijón: Trea, SL
- Davallon, J (2000). L'exposition a l'oeuvre. Stratégies de communication et médiation symbolique. París: L'Harmattan
- Boronat, MJ (1999). La política d'adquisicions de la Junta de Museus 1890-1923. Barcelona: Junta de Museus de Catalunya – Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Monografies de la Junta de Museus de Catalunya, 1)
- Kotler, Neil; Kolter, Philip (2001). Estrategias y marketing de museos. Barcelona: Ariel – Patrimonio Histórico
- Hidalgo Cuñarro, JM; coordinador (1996). "Actas del col.loquio internacional

sobre la conservación preventiva de bienes culturales”. Vigo: Diputación Provincial de Pontevedra

- DDAA (1998). Manual jurídic dels museus. Qüestions pràctiques. Madrid: Diputació de Barcelona i Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales, SA
- Alonso Fernández, L; García Fernández, I (2001). Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje. Madrid: Alianza Editorial. Arte y Música
- Hernández, F (1998). Manual de museología. Madrid: Editorial Síntesis
- Hernández, F (1998). El museo como espacio de comunicación. Gijón: Ediciones Trea, SL
- Revista del Castell-Ecomuseu Urbà de Rubí (2002). “ Identitats de Rubí” 1. Rubí: Ajuntament de Rubí
- DDAA (2001). Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos. Barcelona: Ariel Practicum
- DDAA (2001). Debates sobre arte “ Los museos y la conservación del patrimonio”. Madrid: Fundación BBVA
- Ballart Hernández, Joep (2007). Manual de Museos. Madrid: Editorial Síntesis.
- Revista Catalana de Museologia (2004). “Mnemòsine” . Núm.1.Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya – Museu d’Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-
- Revista Catalana de Museologia (2005). “Mnemòsine” . Núm.1.Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya – Museu d’Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-
- MONTANER, Josep M. (2003). Museos para el siglo XXI Ed. Gustavo Gili, SA Barcelona
- SANTACANA MESTRE, Joan; SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.) (2005) Museografía didáctica Ed. Ariel, Barcelona
- MONTANER, Joseph M. (2001) “El museo como espectáculo arquitectónico”. Barcelona, Metròpolis Mediterrània, 55. Quadren Central.
- BARRAL, X. (2000) Guia del patrimoni Monumental i Artístic de Catalunya. Vol. I. Barcelona: Pòrtic.

- BAZTAN, Carlos. (1997) Museos españoles. La renovación arquitectónica. Ministerio de Educación y Cultura. Madrid
- FRANCESCO DAL CO; TOM MUIRHEAD. (1992) Los museos de James Stirling, Michael Wilford y Asociados. Colección de arquitectura. Ed. Electa, España
- RICO, Juan Carlos.(1999) Los conocimientos técnicos: museos, arquitectura, arte. Sílex Ediciones, Madrid
- Kissel, E; Díaz Pedregal, P; Monier, V. (2006) “Concepció i gestió dels magatzems de museus”. Col·lecció: museus documentació. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.
- 1994-2003 exposicions / CCCB. --Barcelona : Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2007: 292 p. : il. ; 24 cm. --84-9803-181-2. B-061.1 CCCB
- Museo de León : guía / Textos: Luis Grau Lobo. --[León] : Junta de Castilla y León. Consejería de Cultura y Turismo, 2007: 263 p. : il. ; 24 cm. --84-9718-388-6. E-069 MUS
- Ètnic : de les cultures tradicionals a la interculturalitat / Comissària: Carme Fauria. --Barcelona : Museu Etnològic, DL 2006: 166 p. : il. col. ; 29 cm. --84-7609-548-1. B-061.4 MEB
- Interpretar el patrimoni : guia bàsica. --Barcelona : Diputació de Barcelona, 2006: 138 p. : il. ; 24 cm. -- Estudis; 1. --84-9803-155-9. C-726 INT
- PEREZ,Amalia –GIL,Juez.- Gestión del patrimonio arqueológico : el yacimiento como recurso turístico . --Barcelona : Ariel, 2006: 311 p. : il. ; 24 cm. -- Ariel Patrimonio. --84-344-5207-3. A-902 PER
- Tecnologías para una museografía avanzada : 1er encuentro internacional : Madrid, 21, 22 y 23 noviembre de 2005 / Comité organizador: ICOM-España ; Comité científico: Leticia Azcue, Rafael Azuar, Amparo Sebastián. --[Madrid] : ICOM-España, 2007: [150 p.] : il. ; 24 cm. --Bibliografía. --84-935584-0-6. CU-069 TEC
- Adult Education and the Museum : final report on the Socrates Project TM-AE-1-995-DE-1 supported by the DGXXII of the European Commission / edited by Brian Martin. --Bonn : The Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association, 1999: 175 p. ; 21 cm. -- International perspectives in adult education; 23. --3-88513-846-8. CU-069 ADU

- Civilización : un viaje a las ciudades de la España Antigua : catálogo de la exposición : Alcalá de Henares, Antiguo Hospital de Santa María La Rica, 2 octubre de 2006 a 7 enero 2007 / Comissarios: Sebastián Rascón Marqués, Ana Lucía Sánchez Montes. --Alcalá de Henares : Ayuntamiento de Alcalá de Henares, DL 2006. --1: 328 p. : il. ; 30 cm. --Bibliografía. --84-87914-78-0. A-904 (061.4) CIV
- Museu d'Història de Catalunya, 1996-2006 / Direcció: Jaume Sobrequés i Callicó. --Barcelona : Museu d'Història de Catalunya, 2006. --1: 259 p. : il. col. ; 30 cm. --84-393-7358-2. C-069 MHC
- Museo do Castro de Viladonga : Castro de Rei, Lugo / Felipe Arias Vilas, Mª Consuelo Durán Fuentes. --Santiago de Compostela : Xunta de Galicia. Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, DL 1996. --1: 252 p. : il. ; 30 cm. --Textos en castellà, francès i alemany. --84-453-1697-4. A-904 (069) ARI
- Memòria 2005 : Institut de Cultura de Barcelona. --Barcelona : Institut de Cultura, DL 2006: 103 p. : il. ; 29 cm B-061.1 ICUB
- 2005 El creixement de les col.leccions / Museu de les Arts Decoratives. -- Barcelona : Institut de Cultura. Museu de les Arts Decoratives, 2006. --1: 55 p. : il. ; 21 cm B-069 MADB
- Museos locales y redes de museos : actas de las IX Jornadas de Museología, Gijón, 6-8 Octubre, 2005 / Organizan: Asociación Profesional de Museólogos de España, Fundación Municipal de Cultura, Educación y Universidad Popular. Ayuntamiento de Gijón : Asociación Profesional de Museólogos de España, 2006. --1: 188 p. ; 24 cm E-069 MUS
- Rivière, G.H (1993). La Museología. Curso de museología, textos y testimonios. Madrid: Akal- Arte y Estética-

WEBS

www.musealia.com

www.gencat.net

www.diba.es

www.ac.upc.edu/museu/index.ca.html

www.nuevamuseologia.com

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE